

Poštnina plačana v gotovini.

*

kres

*

DECEMBER

1 9 * 3 4

ŠTEVILKA 12

»KRES«

Glasilo slovenskih fantov. Izhaja mesečno. Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (predstavnik Jožko Godina, Groblje - Domžale,) Urejuje Ivan Martelanc s sodelovanjem uredniškega zbora. Za uredništvo odgovarja Jožko Godina, Groblje - Domžale.

ROKOPISI se pošiljajo na naslov: Ivan Martelanc, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

UPRAVA: Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale. Čekovni račun: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) štev. 15.730.

Letna naročnina: za posamezne naročnike Din 20.—, za skupne naročnike Din 18.—.

V S E B I N A

Dr. Miha Krek, Mir ljudem na zemlji. — *Vane Betkin*, Betlehem. — *Lojze Kuhar*, Gil Robles - Mlada Španija. — *Ivan Fajdiga*, Zimska. — *Alojzij Pohar*, Jezus je prišel. — *Smersu Rudolf*, Učimo se na Španiji. — Katoličani po drugih deželah. — Po športnem in telovadnem svetu. — Knjige in časopisi. — Kazalo.

Vsem zavednim slovenskim fantom želi

VESEL BOŽIČ IN BLAGOSLOVLJENO NOVO LETO 1935

»KRES«

MIR LJUDEM NA ZEMLJI!

Dr. Miha Krek

V Evropi bi na prstih ene roke ne imel kaj šteti, če bi hotel prešteti odločilne državnike in voditelje narodov, ki imajo katoliško vero in krščansko nravnost za svoje odločilno prepričanje. Mednarodni in meddržavni odnosi se v Evropi »urejajo«
brez Boga in v Njem zakoreninjenih načel.

Delavski stan rešujejo z uničenjem vsake vere v delavski duši. To dela komunizem, hitlerizem, socialno demokratsko gibanje in v veliki meri tudi fašizem. Vsem tem uniformam, v katere so vtaknili delavske sinove in hčere, so skupni našivi z materijalističnimi, veri in Bogu sovražnimi gesli. Delavec pa je uniformiran suženj lažnega nauka, ki mu je sam delavski stan dal oblast nad sto milijoni ljudi.

Kmetijski stan ni v manjši stiski kot delavski, le bolj brezpraven je in manj pomeni. A vendar — na splošno — kjer je količnejša svoboda — srečneje živi, ker se trdneje drži Boga in spoštuje lepoto in resno nujnost Njegove npravne postave.

Obrtnija in industrija hira pri nas in drugod. Rešujemo jo s preganjanjem tujcev in smo drug drugemu v napotje. Rešujemo jo s prevaro in goljufijo, slabo mero, podkupovanjem, korupcijo in s tem, da vse nedelje in Gospodove dni garamo in delamo kot bi nas bil sam hudič za dvojno plačo najel. Pa nič ne zaleže.

Tarnamo nad visokimi davki in javnimi dajatvami in se bojimo vojske, pa ne pomislimo, da iz take družbe, tolike odmaknjenosti od Boga, tolikega narodnega in družabnega sovraštva ne more rasti nič drugega kot zgolj zlo.

Vse kaže, da v zlo drvi ta rod; zapravlil si je »mir na zemlji«. Le Milost in volja Onega, ki je v Betlehemu rojen, pa je od vekomaj,

morejo še rešiti kak del te uboge degenerirane Evrope, ki odreka Bogu domovinsko pravico.

Ali molimo, da bi Slovenci našli Milost sedaj in v zgodovinskih odločitvah? Ali živimo tako, da bomo vredni »prostora na soncu«. Velja: Narod pomeni toliko, kolikor je vreden.

Potopimo svojo ubogo malo ljubezen v Njegovo, da bodo povezana srca vseh sinov in hčera slovenskih v Miru, ki ga je On prinesel na ta svet. Ogenj načel, ki jih je vrgel na zemljo, pa naj gori, da se bo svetilo v evropsko temo iz Slovenije. Vsak dan in vsako uro živo mislimo, da bomo na sodnji dan odgovor dali pred vsem o tem, kako smo svojemu bližnjemu pomagali, ali mu pomoč in ljubezen odrekli.

Ljubezen in mir med nami naj radi Deteta Jezusa, brata in Rešnika našega ter radi zavesti strašne odgovornosti za vsakega našega bližnjega pred Bogom Sodnikom, vse Slovence v hudi uri sedanjega življenja združi ob jaselcah betlehemskih.

Vi fantje pa bodite pastirji, ki najbolj tenko slišite mirovni klic angelov in najskrbneje pazite, da bo vsa naša družina prav čuvala v svoji sredi in častila Gospoda Svete noči.

BETLEHEM

Vane Betkin

Na nebu svetla zvezdica neslišno se
utrnila je
in v loku se nad betlehemsko štalico
spustila je.

V ponižne jaselce priplaval je
iz daljnih dalj
prelep otrok, ki bil je sam
nebeški Kralj.

Iz spanja sladkega predramil je
tovariše pastir
in ovčke snežnobeke so prisluhnile
v spokojni mir.

In sami božji angelci peroti nad zemljo
razpeli so
in Bogu in ljudem najlepšo pesemco
zapeli so.

In blaženost prečudna razlila se
je na zemljo,
z ljubavjo napolnila jo, da vsem ljudem
zdaj dobro bo.

GIL ROBLES — MLADA ŠPANIJA

Lojze Kuhar

Mladina rada misli, da je že mladost sama na sebi zadosten naslov, da se ji mora umakniti vse, kar ni njenih let, in da se ji mora brez obotavljanja prepustiti usoda narodovega življenja. Nemški propagandni minister dr. Göbbels, ki nam sicer njegovi ideali niso všeč, ker so protikrščanski, pa je bil dobro navdahnjen, ko je nedavno pozval nemško mladino, naj se vzida v narodovo rast in ustvarjanje, toda »ne kot delavci, ki ne razpolagajo z ničemer drugim, kot z majhnim številom let, »marveč kot tvorci«, ki so si v dobi mladih navdušenj znali pridobiti tudi znanja, da bodo mogli — ne rušiti, ampak nadaljevati in izpopolnjevati delo odhajajočih rodov.« Zlat nauk, ki ga krasno nazorno postavlja v življenje mlada Španija. Še lepši, ker je ta zgled katoliški.

Gil Robles je ime, ki gre med katoliško mladino od ust do ust. Postal je v očeh mladine ne samo pobornik za zmago katoliških načel v svoji daljni domovini, ampak tudi borec za pravice mladih, živ dokaz za to, kaj mladina zmore, ako se ji zaupa tudi najbolj težko breme. Naši dobri mladci so polni ognja, ko berejo zgodbo o Gil Roblesu, 36 letnem voditelju katoliške Španije, ki je prav takrat, ko je razpadala in se rušila pod udarci marksistične revolucije, stopil

na plan in jo kot kakšen pravljичni vitez rešil iz žrela boljševiškega zmaja. Zakaj? Ker je znal okrog sebe zbrati pravo mladino!

Gil Robles, rojen l. 1898., je izšel iz učenjaške družine v Salamanki. Že na vseučilišču je mladi Gil študiral in študiral, a ne za karijero, kot je dejal sam, ne za kruh, marveč za Španijo. Njegova katoliška domovina je takrat spala na blazinah blestečih tradicij in ni slutila, da jo izpodjedajo od vseh strani pogubonosni idejni črvi, da sejejo po tej rodovitni katoliški zemlji in med to blago katoliško ljudstvo sovražni sejavci strašno seme, ki je vzkliko, vzbrstelo, rastlo, ker ni bilo nikogar, ki bi bil spoznal težnje ljudstva in jim ustrezal na pravi način, mesto da so mu laskali krivi preroki. Gil Robles je kot akademik spoznal, kaj se dogaja. Že kot akademik je sklenil, da bo rešil svojo katoliško Španijo. Ne z besedičenjem, ne s kritiziranjem, niti z jadikovanjem, ampak z delom. Okrog njega se je na vseučilišču začela zbirati mladina, žejna dela in dejanj. V pozne noči so v njegovi sobi mladi fantje študirali vsa nevarna gibanja, ki se zajedajo v Španijo ter od časa do časa prirejali naravnost socialne duhovne vaje, da dodobra spoznajo osnove tega ali drugega vprašanja. Ob nedeljah so se vsuli med ljudstvo, ustanavljali svoje krožke redkih, a plemenitih in na vse pripravljenih katoliških članov, ki so se vsak v svojem okolišu polagoma, a neodjenljivo razširjali, manj v širino kot pa v globino. »Mi nočemo zasesti voditeljskih mest v že napolnjenih dvorinah, ampak hočemo okrog sebe zbrati novo poslušalstvo«, jih je učil akademik Gil Robles.

Kmalu ko je v Madridu končal svoje pravne študije, je bil Gil Robles nastavljen kot docent za državno pravo na vseučilišču La Laguna. Toda tam ni vzdržal. Ni bil učenjaška narava, ampak udarni značaj, ki išče nova polja za ustvarjanje v vsakdanjem življenju. Temeljno znanje mu je dala domovina, praktičnega udejstvovanja se je šel učiti v širni svet. Najdemo ga kot tihega, skromnega učenca v München Gladbachu v Nemčiji, pri Burenbondu v Belgiji, pri Action Populaire v Franciji, pri krščanskih socialcih na Dunaju, pri Truth Society v Angliji. Vse si je ogledal, vse temeljito preštudiral, vse si dal razkazati. In ko se je vrnil, so mu ponudili glavno uredništvo katoliškega dnevnika »El Debate«. Njegova iz krščanstva vzrasla in za krščanski apostolat vneta duša pa ga je gnala zopet med ljudstvo.

Ustanovil je s pomočjo svojih mladih somišljenikov takrat še številčno šibko, a idejno silno močno socialno ljudsko stranko v Španiji. Iz učenjaka je nastal politik, iz politika bo kmalu zrasel državnik.

»Kaj hočemo?« je naslovil svoj prvi veliki poziv na mlado Španijo. »Nič drugega kot to, da javno življenje pokristjanimo. Španija je katoliška, a ni več krščanska. Največ nam je škodovalo naše zaspano prepričanje, da je Španija katoliška. Res, opirali smo se na določbo v ustavi, da je katoliška vera vera države in naroda in pod streho te ustave smo spali svoje spanje naprej. Po vojašnicah so vojaki prisostvovali vsako nedeljo božji službi, potem pa so preklinjali naprej. Naše meščanstvo je trumoma hodilo k nedeljski sv. maši, pred cerkvenimi vrati pa kupovalo brezversko časopisje, ki je ljudstvo zastrupljalo. Državne oblasti so se klanjale cerkvenim knezom pri otvoritvah kakšnega mostu, po vseučiliščih pa so nastavljele najhujše verske nasprotnike. Pod uradno »katoliško« vlado so svobodomiselci zasedli vsa najvažnejša vodilna mesta v državni upravi in v javnem življenju, dobili so v svoje roke mladino, med tem, ko so zaspani katoličani nadaljevali svoje blagodejno spanje v prepričanju, da je Španija že katoliška in da bo Bog dal, da bo tudi še naprej ostala. Temu mora biti konec. — Hočemo popolne jasnosti v javnem življenju, zahtevamo odkritega odgovora na vprašanje, kdo je katoličan in kdo ni. Zato zbiramo mladino, ki je trdna v svojem verskem prepričanju, ki ni dostopna za nikak kompromis, ko gre za uveljavljanje krščanskih načel v javnem življenju.«

To je bila prava vojna napoved, ki so jo mladi, pogumni apostoli poslali med ljudstvo. Vojna napoved, ki so ji sledila tudi dejanja. Gil Robles je ustanovil prvo mladinsko katoliško organizacijo v Španiji, v katero ni bil sprejet nihče, ki ni bil prepričan borec za zmago krščanstva. Dosledno so čistili povsod, odrivali vse, kar je bilo zastrupljeno z liberalizmom, odklanjali vse, kar je bilo kakorkoli omažeževano z marksizmom ter končno uspeli, da je bila mladinska organizacija res skupina v veri utrjenih in za zmago vere na vsako žrtev pripravljenih mladcev. V okviru mladinskih društev je Gil Robles poskrbel za osrednje socialno vzgajališče, kjer so se prečiščale ideje, od koder so prihajale kristalno čiste smernice za apostolstvo krščanstva med ljudstvom in ki je bilo ob enem tudi prvo dosledno krščansko žarišče za širjenje dobrega tiska.

»Ne bomo sedeli v senci farnih stolpov, ne bomo izgubljali časa na plehkkih društvenih odborovih sejah, ne bomo plesneli v svojih

društvih in se ne dolgočasil na društvenih prireditvah. Naše društvo je Španija, naše članstvo mora postati španski narod. Naša društva nas vzgajajo za veliki boj, ki ga hočemo izvojevati kot pravi apostoli Kristusa, ko bomo iztrgali naše ljudstvo iz rok krivih prerokov in ko bomo državo postavili na načela, ki jih posvečuje naša vera.« Kdo bi se bil mogel zoperstavljeni tej čudoviti tvorni sili, ki je rastla med ljudstvo, ki je vrgla vse ovire ob stran kot snežni plug, ki si trdovratno orje lepo, gladko pot!

Tako je imel Gil Robles, ko se je nenadoma razvnela v Španiji revolucija in so izpodjedli pogubni črvi udobno ležišče »uradnega katolištva«, pripravljeno četo katoliških »desperadov«, kot je sam imenoval svojo strumno organizacijo mladih katoličanov, ki niso bili samo člani Katoliške akcije, ampak njeni apostoli, s čistimi nazori, ki ne dopuščajo nobenega barantanja ne z levico, ne z desnico. Nič ni bolj udarnega v življenju ko svetloba, kot jasnost. Skozi najmanjšo špranjo prodre sončni žarek in si osvoji prostor brez kompromisov in brez vsakršnih ozirov. In kako neizmerno pusta je pokrajina, kadar sonce hoče napraviti kompromis s temnimi oblaki!

Komaj osem dni je preteklo od proglasitve republike. In že je Gil Robles, naslanjajoč se na četo mož, ki vedo kaj hočejo in ki to hočejo z vsemi silami svoje duše, ustanovil svojo »Accion popular«, svojo ljudsko stranko, in jo s svojim listom, ki je od l. 1931. do revolucije narasel od 80 na 250.000 naročnikov, poslal v boj kot mlado vojsko, sijajno opremljeno z najbolj plemenitim orodjem duha in srca, da si — osvoji Španijo. Na njegovi zastavi sta bili zapisani dve imeni: Kristus in domovina. Ne kot da bi ta dva pojma mogla živeti drug ob drugem, ampak kot dve načeli, ki se morata notranje preplesti in drug v drugega prerasti, ker mora Kristus postati vsebina domovine in domovina vsebina Kristusa. Strahote revolucije so dvignile iz zaspanosti vse udobno »uradno katolištvo«, vse tiste, ki so se leno zanašali na moč starih katoliških tradicij. Plameni cerkva in samostanov so žareče in grozeče razsvetlili Španijo in razgalili sliko, ki je bila grozotna in v svoji grozoti — resnična. Revolucija je razmajala tudi vse strahopetce in kolebnike, ki pred nevihto niso marali pod zastavo Gil Roblesa, ker je bilo tam treba delati in se žrtvovati, ti so pa iskali le svojih koristi.

Ko je stara »uradna katoliška Španija« umirala pod udarci boljševiških gonov, se je Gil Robles dvignil na razvaline in v svojem prvem revolucijskem govoru, dobro vedoč, kaj stoji za njim, poslal po

Španiji svoj nepozabni tolažilni govor, ki je bil poziv na naskok: »Jaz verujem v svoje ljudstvo, jaz ljudstvu zaupam, pri njem bom iskal opore, razsvetljenja in moči. Mi, ki verujemo v Španijo, mi ki smo ohranili vero v kreposti našega ljudstva, mi ki smo dorasli v pravi demokraciji, ki obstoji v tem, da ostajamo dan za dnevom v živi zvezi z ljudstvom in z njegovimi potrebami, da mu v njegovih potrebah tudi pomagamo, mi se bodočnosti ne bojimo, ker vemo, da nas ljudstvo ne bo zavrгло!«

Gil Robles se ni motil. Ljudstvo ga ni razočaralo, kot še ni razočaralo nikogar, kdor je prav ž njim občeval in ga nikoli ni varal. Obljub ljudstvu nikoli ni dajal, samo klical ga je v boj za zmago krščanstva, kajti, »kadar bo zaživel v Španiji živo krščanstvo v vseh, od najvišjega do najnižjega, kadar bodo prekvašene v dejavnem krščanstvu družine, socialne celice domovine, potem bo krščanstvo samo ustvarilo nove pogoje življenja, ki ga nobena revolucija ne more dati.«

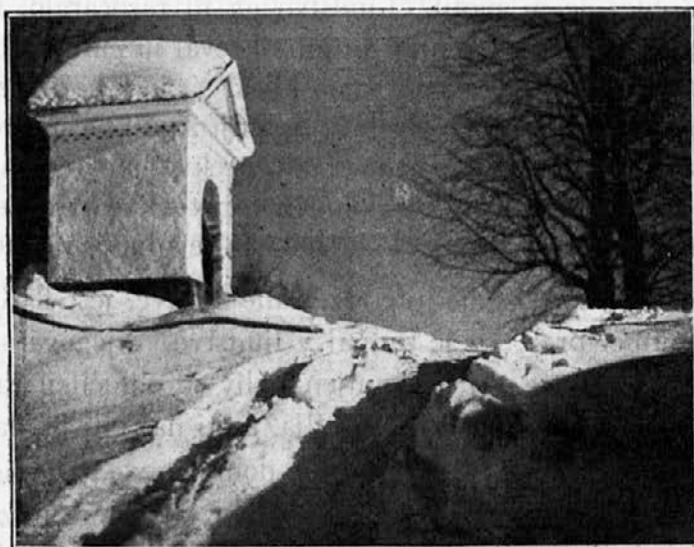
Ko so dve leti pozneje bile razpisane volitve, je Gil Robles dokazal, da je imel prav, ko je zaupal v ljudstvo. Njegova stranka je postala najmočnejša v državi in njen vpliv je odločilen za vodstvo države. »Toda mi smo še daleč od cilja, kajti naš cilj je, da postane zopet dejavno krščanski vsak član naše domovine«, je napisal v »El Debate« po veličastni zmagi na volišču. In tako dere navzgor njegova osvojevalna reka krščanstva, vedno bolj široka obzorja napaja in vzgaja od spodaj navzgor nov krščanski rod, ki se mu bodo zdele strahote revolucije le še turobne sanje iz prošlosti, ki je ni več.

Takšen je torej ta mladi državnik, ki bo v zgodovini katolištva ostal zapisan kot izreden, od božje Previdnosti poslan pojav, da v dobi, ko se nam dozdeva, da se na vseh koncih in krajih utesnjuje razmah katolištvu, prinese malodušnim sveže pobude in udaren dokaz za večno mladost katoliškega optimizma.

Na pripravljene sedeže ni sedel in ni maral sesti. Ustvaril si je svojega lastnega. Pred poslušalci, ki so jih drugi zbrali, ni maral stopiti, sklical je svoje. Negativnega kritiziranja se je ogibal, hotel je s pozitivnim delom dokazati upravičenost svojih trditev. Besedičenja se je bal, ker je odlično spoštoval — dejanja. Udobnosti ga je bilo strah, ker je vedel, da so le žrtve tvorci novega življenja. Starega ni podiral, pač pa novo gradil. Pred vsem pa je ljubil svojo vero in svoje ljudstvo.

Življenje Gil Roblesa ni samo nazoren pouk, na kakšen način se mladina dejavno včleni v narodovo življenje, čeprav zunanje okoliščine morda za to navidezno niso ugodne, marveč je v prvi vrsti krasen zgled, kakšna naj bo mladina, ki stremi za visokimi smotri: do dna duše krščanska, na vse žrtve pripravljena, apostolska. Mladina, ki ne išče sebe, marveč hoče udariti Kristusov pečat na ljudstvo, ki mu je do smrti vdana.

*

ZIMSKA

Ivan Fajdiga

Gozd dobil je belo brado —
za parado;
sneg pokrila je vso livado —
za parado.

Pa v gozdu klijejo — v livadi —
brstiči novi, mladi,
da dvignejo spomladi
v novi se paradi ...
O!

I jaz dobil sem belo brado,
pa žal ne za parado ...

Pač klijejo mi v duši mladi
pomladi nove brsti zlati,
mladosti moje sni krilati. —

A kdaj
in kje
vziskrijo v novi mi paradi?
Pač vem za kraj,
kjer večni maj
cvete za dušo večno mlado;
in tam nekdanj mi zažare
v življenja večnega parado!

*

JEZUS JE PRIŠEL

Alozij Pohar

Cela stara zaveza od tistega časa, ko je razžaljeni Bog v svoji pravičnosti prekel zemljo radi greha, v svojem usmiljenju pa obljubil Odrešenika, — ves ta čas do one svete noči, v kateri je bil rojen Zveličar sveta, je bil a d v e n t, čas priprave na prihod Gospodov.

Kar je v tej dolgi dobi priprave občutilo človeško srce, to naj se ponavlja v naših srcih v adventnem času, ki je določen za pripravo na skrivnostni prihod Gospodov. V tem času moramo spoznati težko breme greha, spoznati, da se tega bremena sami ne moremo rešiti. Iz tega spoznanja mora izvirati srčna žalost nad grehi in pa trden sklep, da se hočemo spokoriti, pa tudi željno pričakovanje Tistega, »ki odjemlje grehe sveta.«

Vedno bližje prihaja dopolnitev tega pričakovanja. Na božični predvečer že oznanja sv. Cerkev z vso gotovostjo: »Danes boste zvedeli, da bo prišel Gospod . . . jutri boste videli njegovo slavo.« Čim bližje prihaja véliki dogodek, tem bolj tiho postaja okrog nas.

Tedaj napoči dolgo pričakovani dan, dan, ki ga je napravil Gospod v vsej slavi in ponižnosti ob enem. Zdi se nam, da slišimo v sveti noči, kako rajajo krilati angeli veselja ter prepevajo na betlehemskih poljanah nebeško himno: »Slava Bogu na višavi in na zemlji mir ljudem, ki so Bogu po volji.« Temno noč so razsvetlili zlati žarki nebeške, čarobne svetlobe, pastirji vriskajo veselja ter hite proti Betlehemu, kjer leži Zveličar sveta kot ljubko, novorojno Dete v revnih jaselcah . . .

Tedaj se oglase zvonovi domače cerkve ter zadone tja v temno noč in nas vabijo v hišo Gospodovo. Oltar je ves v plamenu neštetihih lučic, tam pri stranskem oltarju so postavljene krasne jasele, mladina se gnete okoli njih, pa tudi naša srca vleče tja. Kar zadone orgle svečano, mogočno, nebeško — duhovnik je pristopil k oltarju. Po cerkvi zašumi šepet, pobožna molitev se dviga k nebu. Naenkrat pa utihnejo orgle, po cerkvi pa se oglasi slovesen spev: »Gloria in excelsis Deo!« — Zdi se nam, da smo tam v Betlehemu, naša duša prekipeva radosti in veselja in sladki mir, božični mir se naseli v našem srcu. Vemo in čutimo: Jezus je prišel . . .

✱

»In beseda je meso postala in med nami prebivala«, to je najbolj jedrnat izraz božične skrivnosti. Ko nam sv. Cerkev obnavlja

spomin na včlovečenje Sinu božjega, nam pa obenem z vso zgovornostjo, zajeto iz prerokov, evangelijev in učenikov, vztrajno oznanja njegovo božanstvo.

Pred božje Dete v jaselcah privablja sv. Cerkev leto za letom prve zastopnike človeštva, da ga molijo in častijo: Marijo in Jožefa, pastirje in modre iz jutrove dežele. Mogočen klic vsemu krščanskemu svetu: Pridite, molimo ga!

*

Ali nam niso jaselce kakor prvi tabernakel, in vsak tabernakel kakor druge jaselce?

Kakor so bile jaselce tako čudovit magnet, ki je nase potegnil prve zastopnike človeštva in neštete množice ljudstva, tako tudi tabernakel. Noč in dan gori pred Najsvetejšim večna lučka, iz tega žarišča svetlobe in gorkote prejemajo neprestano tisoči in milijoni spoznanje, razsvetljenje, tu se ogrevajo njih srca.

Z velikim zanimanjem opazujemo, kako si francoski katoličani prizadevajo za preporod svojega naroda. Saj so prav Francozi prvi izmed katoliških narodov okusili grenki sad razkristjanjenja, pa so tudi prvi začeli s tako temeljito obnovo, kakršne ne najdemo kmalu. Ta obnova temelji na iskreno verni molitvi in pobožnosti do presvete Evharistije. Saj je pobuda za mednarodne evharistične kongrese prišla prav iz Francije, tam sta se vršila kar oba prva kongresa v letih 1881. in 1882. In neprestano češčenje presv. Rešnjega Telesa v cerkvi presv. Srca Jezusovega na Montmartru v Parizu daje najboljše upe, da se bo ta narod povrnil h Kristusu.

Češki narod je dandanes v podobnem položaju kakor francoski. Takole piše »Život«, glasilo katoliških akademikov v Pragi:

»Mi na Češkem ne znamo moliti in malo molimo. Genljivo je čitati, kako na Montmartru v Parizu noč in dan častijo možje in žene Najsvetejše ter goreče in zaupno prosijo za Francijo. Naš češki človek tega ne zna. On le govori, manj pa dela in manjka mu božji blagoslov. Pri nas se smejemo temu vrelcu Nadnaravnega, ki namaka njivo življenja, povsod pronica, vse očiščuje. Pri nas je treba za mnogo zadostovati. Naše ljudstvo ne pozna bistva sv. maše, ne pozna in ne rabi studenca milosti — Evharistije . . . Zaničujejo se ženski redovi, ki noč in dan molijo za tiste, ki ne molijo, a ti redovi so pred Vsemogočnim morda naša edina obramba . . .«

Tako verni češki akademik, ki ljubi svoj narod z razsvetljeno krščansko ljubeznijo.

*

In mi? V luči božičnih praznikov obrnimo te nauke na usodo našega naroda! Storimo mu največje dobro: molimo zanj in dvignimo ga iz mlačnosti in brezbržnosti, da ga ne zajame val razkristjanjenja, ki že pljuska čez naše meje. Dvignimo naš narod z *evharističnim kongresom*, da bo izvoljen narod, božji narod.

Na oboku nad prezbiterijem v cerkvi na Montmartru v Parizu je zapisano: Gallia poenitens ac devota — Francija spokorna in posvečena.

Tudi mi se moramo za marsikaj spokoriti: za grehe naroda, za javne grehe, za grehe posameznikov. Dvignimo naš narod k evharističnemu Kralju, njemu ga posvetimo, da se bo na oboku naše lepe domovine blestel napis: Jugoslavija spokorna in posvečena!

UČIMO SE NA ŠPANJI

Smersu Rudolf

Včasih nam je bila Španija daljna in nepoznana dežela. Dogodki zadnjih let, njeni boji, njeni porazi in njene zmage pa so nam jo čudovito približale. Z upom in strahom spremljamo razne dogodke, ki so zgodovinske važnosti za katoliško Španijo, vsaka njena zmaga je tudi naša zmaga in vsak njen poraz je udarec, ki ga občutimo tudi mi.

In prav to sočustvovanje nam nareka vprašanja, kje so vzroki dogodkov, ki se zadnja leta dogajajo v Španiji. Kdo je kriv vsega tega?

Nedavno si je to vprašanje zastavil prof. pater Becher iz Kolina. Ker je hotel imeti točen odgovor, je šel sam večkrat v Španijo in svoje vtise popisal v listu »Das grosse Kirchenblatt«. Nedvomno nam bo v korist, če si ogledamo nekaj misli tega odličnega opazovalca španskih razmer.

Božja pot k sv. Tereziji.

Alba de Tormes je majhno špansko mesto, ki hrani relikvije velike svetnice sv. Terezije. P. dr. Becher je obiskal na svojem potovanju po Španiji tudi to mesto in maševal na grobu sv. Terezije. Svoja opazovanja popisuje takole: Mesto ima približno 3000 ljudi, 2 ogromni farni cerkvi in še kakih 6 ali 7 samostanskih cerkev. Pravkar pa zidajo novo, božjepotno cerkev. Začudeno sem se vprašal, čemu zidati tu še eno cerkev. In še posebno, ko sem sam doživel in so

mi drugi rekli, da mnogi, mnogi ne hodijo v cerkev. V cerkev pa zato ne hodijo, so pravili, ker so itak vsi ti po veliki večini verni in zvesti in ker žive še vedno po običajih, ki so vladali pred 100 leti in da zato ti ljudje ne morejo grešiti in ne rabijo cerkve. Torej v cerkev ne hodijo, a vendar zidajo cerkve. Tudi duhovščina — po večini brez pravih šol — ne stori mnogo; raje poseda z mestnimi mogočnjaki pri kartah.

Šol sploh ni, ljudska izobrazba je malenkostna. Zato pa so ljudske množice na milost in nemilost izročene demagogiji, ki se je začela širiti po tej preje vedno mirni državi. Vojaki in delavci prinašajo iz velikih mest nove nazore, govore proti Bogu in proti Cerkvi, obljubljajo raj na zemlji. Ljudstvo tega ni vajeno, laži ne loči od resnice, ker ni dovolj izobraženo, in zato sledi sleparskim voditeljem v boju zoper vse tisto, kar mu je bilo včeraj sveto in nedotakljivo.

Le radi skrajne brezbriznosti katoličanov se je posrečilo socialistom, da so skoraj v vsaki vasi organizirali svojo skupino, ki je terorizirala preprosto, neizobraženo ljudstvo.

Kdo je torej kriv španskih revolucij, protikatoliških izbruhov, zažiganja samostanov? Ali ne katoličani sami, ki živijo tja v en dan brez čuta odgovornosti za sebe in za celoto?! Ali ni vsega tega kriva nečuječnost in nepriljubljenost poedincev in celote?!

Postni dnevi v Madridu.

Postne dneve v Madridu popisuje p. dr. Becher takole: Kamor pogledaš, vidiš misijone, verske tedne, duhovne vaje i. t. d. Posebno so me zanimala duhovne vaje za izobražene moške. Vršile so se v jezuitski cerkvi in se jih je udeležilo 1200 do 1300 mož. Pridigar je povedal lepe misli. Najvažnejša je bila pač ta: *ne sramujmo se vere, ne zapirajmo jo vase, pokažimo jo tudi javno*. Dajmo zajeti na globoko in vse ljudi.

In to je za Španijo, ki je sicer imela pridevek »katoliška«, silno potrebno... Saj se je kljub vsemu »katolištvu« udeleževalo pred revolucijo velikonočnega sv. obhajila le 10% prebivalstva.

Druga slika: Liberalne dijaške organizacije so bile avantgarde vseh revolucionarnih akcij v Španiji. Katoliško dijaštvo, ki je bilo v večini, pa ni zmoglo ničesar. V kongregacijah, kjer so se zbirali, se niso obravnavala dnevna življenjska vprašanja, seveda z vidika večnih resnic katoliških društev, ki bi se bavila s političnimi in državnoslovnimi vprašanji, pa sploh ni bilo. Zato se izobraženci v novih

razmerah niso znašli. Toda po revoluciji je nastopil nov duh, ki je prelomil z nazorom, da sta le Cerkev in vera v ožjem smislu predmet verske izobrazbe. *Kajti ni dovolj verovati v Boga, ga častiti in mu služiti, ampak treba je v političnem življenju t. j. v gospodarstvu, politiki, kulturi dati Bogu tisto mesto, ki mu kot Stvarniku vsega tudi v resnici gre.* Bog ni samo v cerkvah, kjer kažejo Španci ob postnih dnevih, posebno na veliki teden, tako pobožnost in žalost, da si človek tega niti predstavljati ne more. Bog je tudi zunaj cerkve, kjer pa Španci na Boga popolnoma pozabijo in se kljub postnemu času veselo zabavajo brez misli na trpljenje Gospodovo.

Delavsko vprašanje.

Špansko delavstvo je bilo najboljši zaveznik vseh revolucionarnih in proticerkvenih gibanj. Kako to?

Špansko delavstvo, posebno poljedelsko, je silno revno. Zaposleno je na razsežnih veleposestvih, kjer zasluži v dobrih časih komaj dovolj za najbolj skromno življenje. Večina ne zna ne brati, ne pisati. Dušno pastirstvo je radi redke naseljenosti in velikih razdalj zelo pomanjkljivo. Jasno je, da so bili ti ljudje silno dovzetni za demagogijo in so hitro sledili klicu ravolucije. Saj niso imeli ničesar izgubiti, ampak kvečjemu kaj pridobiti.

Španska industrija je še mlada in prav tako tudi špansko industrijsko delavstvo, ki je prihitelo iz dežele in se začelo zbirati v predmestjih večjih industrijskih središč. V teh predmestjih ni bilo ne cerkva, ne šol. Dušno pastirstvo je tu popolnoma odpovedalo. Protikatališki elementi so to delavstvo nahujskali. Ko je pritislila gospodarska stiska, brezposelnost in lakota, ni bilo težko to delavstvo dvigniti in ga porabiti za kakršnekoli akcije.

Pa še nekaj je važno. Španec je usmiljen in rad daje miloščino. Ne razume pa, da ima delavec tudi *pravice*. Delodajalci niso mogli razumeti, da sme imeti delavec tudi neke *zahteve*. Cerkev je dovolila samo cerkvene organizacije in je celo strogo prepovedovala vstop v čisto gospodarske organizacije. Ko je bila v l. 1931. ta prepoved ukinjena, je bilo že prepozno: delavstvo je šlo drugam. Vsi ti momenti — pomankljivo dušno pastirstvo (ustanovila se ni nobena nova fara), napačni nazori o miloščini in pravici, pomanjkanje organizacij, ki bi obsegale vero in gospodarstvo — so povzročili, da se je delavstvo za časa revolucije postavilo tudi proti Cerkvi, ki se za delavce ni dovolj brigala.

Ko je p. dr. Becher še pred revolucijo s strahom opozarjal svoje španske prijatelje na temne oblake, ki se zbirajo nad Španijo, so mu ti brezskrbno odgovarjali: »Ne more se nam zgoditi nič hudega.«

Katoličani si niso mogli niti v duhu predstavljati, da bi se mogli dogodki spremeniti njim v neprilog. Saj je šlo vedno po sreči. In govorili so: »Bog ne bo nikdar zapustil katoliškega Španca.« Prava slepota je vladala. Katoličani niso imeli nobenega pozitivnega delovnega programa ne v državi, ne v družbi, ne v cerkvi. Živeli so od danes do jutri. Edino skupina okoli lista »El Debate« je imela več smisla za praktična vprašanja, zato pa je mnogokrat naletela na ovire v lastnih vrstah.

Pa so vsi Španci enaki. Po uspeli revoluciji so bili vsi protikatoliški in protimonarhistični elementi pijani zmage, sedli so na lavorike brez najmanjšega namena, da izpolnijo obljube, ki so jih preje na debelo delili na vse strani. Bili so prepričani, da je Španija za vedno njihova, in nasproti tistim, ki so opozarjali na razne nevarnosti za republiko in za režim, odgovarjali: »Ne more se nam zgoditi nič hudega.«

Toda katoličani so se zdramili, spoznali svoje napake in začeli z novim delom. Organizirali so Katoliško akcijo, začeli so vzgajati elitne čete, ki so postale avantgarda španskega katolicizma. Na plan so stopili novi, mladi ljudje, ki so zavihali rokave, izdelali pozitiven program in pričeli orati na široko in globoko. Odkrito so povedali svojim ljudem vse njihove napake in pokazali, da je za uspeh potrebno *globoke vere, mnogo sistematičnega dela in vedne pripravljenosti*, sicer se nam more vsak čas pripetiti kaj hudega.

KATOLIČANI PO DRUGIH DEŽELAH

Vatikan. Ko se je vrnil sv. Oče iz Castel Gandolfo, kjer se je nahajal na počitnicah, je še isti teden sprejel v Vatikanu 1200 francoskih delavcev žozistov (Jeunesse ouvriere chatholique - Katoliška delavska mladina). Marsikaki udobnosti so se morali odreči, da so mogli romati v Rim. Dve leti niso izrabili svojega letnega dopusta. Na ta način so letos dobili dopust za potovanje v Rim. Zadnjih 10 mesecev pred romanjem so hodili v tovarno peš,

čeprav stanujejo po več kilometrov daleč od tovarne. Tako so povečali denarne prihranke, ki so jim omogočili potovanje.

Belgija. V tej državi imajo odlično izvedeno Katoliško akcijo. Posebno se trudijo katoliški mladci, da bi pridobili za Kristusa vse belgijsko delavstvo. K. A. zato prireja posebne petdnevne tečaje za tiste, ki hočejo delati v delavskem apostolatu. Take tečaje pa bodo sčasoma podaljšali, ker drugi podobni tečaji Kat. akcije tra-

jajo po več mesecev. Tako temeljita in vsestranska priprava mora roditi uspehe, ki se tudi v Belgiji že povsod opazijo. Težki časi, ki nastopajo za katoliško Cerkev, zahtevajo vedno večje število laikov v delavskem apostolatu. Na to bi morali pričeti resno misliti tudi pri nas in posnemati Belgijce zlasti v temeljiti in vsestranski pripravi elitnih čet.

Kanada. V Montrealu je mestni načelnik z vso slovesnostjo posvetil svoje mesto Srcu Jezusovemu. Slavnosti je prisostvovalo 40 tisoč meščanov. Prinašamo najznačilnejši odlomek iz te posvetitve: »Srcu Jezusovo! Poglavar in katoliški prebivalci tega mesta priznavajo Tvojo oblast nad vsemi ostalimi. Odločili smo se, da nehamo molčati, da pustimo mlačnost in damo iskrenih dokazov svoje pobožnosti. Odvrni daleč od nas greh, zle in slabe misli, raztresenost; daj da se v naše urade povrne poštenje in vestnost in da bo naše ljudstvo vzor dobrih navad in pokorščine Tvojim zapovedim.«

Nemčija. V Paderbornu je pred kratkim govoril tamkajšnji pomožni škof monsignor Baumann na nekem sestanku o pomenu katolicizma za nemški narod. Naglašal je, kako je katoliška Cerkev vzgojila Germane, ujedinila vsa germanska plemena in pravzaprav stvorila nemški narod. V vseh plasteh ljudske dejavnosti je v nemškem narodu lahko opaziti uspeh katolicizma. Kulturna dela, ki delajo nemški narod velik, imajo svoj nastanek v katolicizmu. Ob koncu govora je škof pozval svoje vernike, da naj ostanejo zvesti veri svojih očetov, zvesti svojemu narodu in svoji ljubljeni domovini.

Rusija. Boljševiška tajna policija je v mnogih ruskih mestih odkrila podzemskie katakombe (seveda iz 20. stoletja p. Kr.), kjer so se shajali ruski kristjani k službi

božji in k poslušanju krščanskega nauka. Ni še dolgo tega, ko je moskovski dopisnik angleškega lista »Times« pisal, da boljševiška vlada priznava, da ne more iztrgati vere iz srca ruskega ljudstva. Boljševiki tudi priznavajo, da se krščanstvo v Rusiji danes poživlja in bolj širi kakor pred vojno.

V Nemčiji so katoličani proslavili 12. novembra 100 letnico rojstva velikega socialnega delavca, Franca Brandtsa. Ta mož je bil sicer tovarnar, toda velik prijatelj delavcev in pristaš krščansko-socialnega gibanja. Vsa katoliška delavska društva so ta dan priredila predavanja o življenju in delu velikega moža.

V Mehiki vlada nadaljuje s preganjanjem katoličanov. V Meksiki je državni predsednik Rodriguez podpisal uredbo, po kateri bo vsak posestnik izgubil v korist države tisto nepremičnino, na kateri se bo izvršilo kako versko dejanje. Vlada pokrajine Tamaulipas pa je svojim uradnikom zapretila z odpustom iz službe, ako ne pristanejo na socialistični šolski načrt.

Kampanja proti nemoralnim filmom uspešno napreduje in dobiva svetovni obseg. O tem smo na tem mestu že pisali. Iz Združenih držav se je pričela širiti v vse pokrajine in vsa mesta. S tako akcijo je začel jeruzalemski patrijarh v svoji škofiji. Kampanja se je pričela tudi na Češkem, kjer je filmska cenzura že itak stroga. (To vemo že tudi pri nas, ker so češki filmi edini, ki so npravno kaj vredni). V Italiji, Franciji in Belgiji že močno čisti kinematografe od moralne nesnage. Mehika ima Ligo dostojnosti. Mestne oblasti v Hongkongu pripravljajo izvedbo ostre cenzure. Pri nas pa se v »elitnih« kinematografih vrti vsa nesnaga, neumnost in banditstvo, pa ga ni, ki bi v dvorani vsaj zažvižgal. P. F.

PO ŠPORTNEM IN TELOVADNEM SVETU

ŠPORTNIK TEKMOVALEC

Mnogokrat slišimo: »Kaj bom gojil šport, ko pa nimam veselja do tekmovanja.«

»Šport je borba«, povdarjajo zlasti voditelji nemškega športa. Zavedajo se, da s tem geslom pritegnejo posebno mladino,

ki se hoče uveljaviti kjerkoli. Danes so ji povsod vrata zaprta — razen v športu, kjer ima pri neštetih tekmovanjih priliko pokazati, kaj zna. V pozni jeseni in zgodaj spomladi prirejajo klubi gozdne teke, katerih se udeleži vse članstvo brez izjeme. Neredko nastopi preko 1000 tekmovalcev.

Zato tudi v Nemčiji skoro ne najdeš človeka, ki goji šport, a še ni nikoli tekmoval. Pri nas so razmere drugačne. Športni klubi so sicer dolžni, da vsako leto prirede neko število tekem. Pogosto so edino nogometne tekme, a tu tekmuje pri nas le omejeno število takozvanih stalnih tekmovalcev. — Tekem, kjer bi bila zastopana masa, skoro ne poznamo. Edino izjemo morebiti tvorijo smučarska tekmovanja šolske mladine.

Kaj je vzrok temu stanju? 1.) Pomanjkanje športnih prostorov in izvežbanih organizatorjev tekmovanj. To je razumljivo, ker šport je pri nas šele v začetnem razvoju.

2.) Neborbeni značaj našega naroda. Radi se postavimo, če imamo po naravi dane telesne zmožnosti in z njimi nadkrilujemo svoje tovariše; da bi pa te svoje sposobnosti z marljivim treningom naprej gojili — za to imamo premalo vztrajnosti. In če pride nekdo, ki nas prekosi, potem sploh izgubimo veselje do športa. Kaj pa ostali, ki jih narava ni oblagodarila v toliki meri — kako redki so oni, ki z vztrajno vajo skušajo nadomestiti to, česar jim narava ni dala. — Pa še nekaj. Mnogi ne tekmujejo z izgovorom: »Saj tako ne bom dosegel nobenega izmed prvih mest. Pri zadnjih pa nočem biti.« Torej — takojšen uspeh ali pa nič. Zopet dokaz, da je v nas premalo vztrajnosti.

Vse te lastnosti neugodno vplivajo na naše življenje sploh. Zato ima borben značaj športa velik vzgojni pomen, ker športnika stalno bodri k vztrajnemu treningu. S tem pa pridobi človek na vztrajnosti tudi v vsem svojem udejstvovanju, zakaj spoznal je, da le vztrajno delo vodi do trajnega uspeha.

IZ POPOTNIH ZAPISKOV.

Berlin, 3. avgusta 1934.

Vsi svetovni časopisi že podrobno poročajo o pripravi za olimpijske igre Berlinu. Zato je zanimivo, ogledati si prostor, kjer se bodo vršile. 15 km proč od središča mesta Berlina proti zahodu na robu gričev iz drobnega peska, ki so ga v ledeni dobi prinesli s seboj ledeniki od severa, je ležal pred nekaj leti še »Rennbahn« — konjsko dirkališče. Imel je obliko pravokotnega trikotnika in v sredi dirkališča po tunelu dostopen »Deutsches

Stadion«, zgrajen l. 1912., v katerem naj bi se vršile olimpijske igre 1916. l. — Danes je vse to kup razvalin. Olimpijske igre v Parizu in Los Angelesu so pokazale tak tehnični napredek ne samo tekmovalcev, temveč tudi inženerev, ki so zgradili prostore, da je nemški olimpijski odbor sklenil stari stadion razstreliti in na podlagi izkušenj iz najnovejše dobe zgraditi nov olimpijski stadion. Ležal bo malo bolj proti vzhodu (kakih 150 m). 2 lokomotivi s 50 vozički prevažata sedaj droben pesek, ki ga naklada 80 delavcev; tako zasipavajo nekdanjo areno. Že se kažejo obrisi novega stadiona, ki bo mnogo bolj globok kot nekdanji in bo imel prostora za nad 100.000 gledalcev. Tudi nekdanjega »Rennbahn«, ki so ga ljubosumno čuvali pruski velikaši, ni več. Po odredbi »Führer«-ja mora biti pripravljalnemu odboru za olimpijske igre vse na razpolago. Ogromni prostor okoli novega stadiona se planira in pripravlja za športna igrišča, skupno nad 200.000 m², kolikor sem mogel presoditi po merjenju s koraki. Poleg tega bodo na razpolago olimpijskim tekmovalcem prostori »Deutsches Sportforum-a«, kjer se nahaja visoka šola za telesno vzgojo. Človek ima občutek, da hočejo Nemci dokazati svetu, da so mojstri v organizaciji velikih prireditev.

M. D.

ZLET V PRAGI L. 1937

Na predlog načelnika br. Kostelke je občni zbor čl. Orla 14. oktobra z velikaniskim navdušenjem sklenil, da se vrši leta 1937. v Pragi III. Vseorlovski zlet. Tedaj bo češki Orel zopet pokazal v zlati Pragi svoje mogočne vrste, svoje sposobnosti na telovadnem in sportnem polju, ki so že na tako visoki stopnji, da se — kar se namreč kvalitete tiče — že prav lahko kosa z ostalimi organizacijami v republiki.

IZ DELOVANJA ČSL. TELOVADNE ORGANIZACIJE

Danes je ktoliška telovadna orlovska organizacija v bratski severni republiki, v Čehoslovaški, sila, ki jo cenijo ne le katoličani, ampak tudi nasprotniki, in delo, ki ga je že izvršila in ga še vrši ta organizacija, upošteva prav do centralne vlade v Pragi. Prav zato vlada znatno

podpira organizacijo moralno in gmotno. Zastopniki te močne katoliške organizacije so se zbrali na četrtem zveznem občnem zboru dne 14. oktobra t. l. v Brnu, da polagajo obračun za preteklo leto in da zasnujejo načrt za bodočnost.

Občni zbor je otvoril starosta br. dr. J. Šramek, ki se je že takoj v svojih uvodnih besedah dotaknil žalostnih dogodkov v Mar seillesu, kjer sta padla kot žrtvi atentata naš veliki kralj Aleksander I. in francoski minister Barthou. Občni zbor se vrši — nadaljuje br. starosta — v nemirni dobi, vznemirjeni zlasti radi atentata v glavnem francoskem obmorskem mestu. Bodite uverjeni, da se mi, kot vsedržavna organizacija, tudi živo zanimamo za naše slovanske brate v inozemstvu. V svojem nadaljnjem govoru je br. starosta navedel in ocenil dosedanje delo v organizaciji. Iz dosedanjihkušenj je treba zajemati smernice za nadaljnje spopolnjeno delo. Dotaknil se je tudi prihodnjega vseorlovskega zleta, ki bo leta 1937. v Pragi. Z občnega zbora je bilo poslanih tudi več pozdravnih brzojavk.

Nato je sledila slavnostna izročitev posebnih odlikovanj »Čsl. Orel — Zasluge«, katere izdaja češki Orel svojim najzaslužnejšim delavcem. In na letošnjem občnem zboru so prejeli to visoko odlikovanje bratje: Marzy, Pospichal, Večeřa in Zřidkavěsely. To so sami odlični orlovski delavci izmed katerih najboljše poznamo bivš. načelnika zveze br. Večeřa, dolgoletnega tajnika Pospichala ter referenta bivš. slovanskega Orla v čl. orlovski zvezi, br. Marzy-ja.

Za prosvetni odbor je poročal br. J. Křenek, ki je povedal, da je prosvetno delo razdeljeno v versko, narodno in socialno smer. Gledališki krožki imajo 9.159 članov, godbeni 521, orkestri 774, pevski 3.414. Na verskem polju so dosegli ogromno, kar se pozna zlasti v prejemanju sv. obhajila.

O tehničnem delu je poročal načelnik br. Kostelka. Delo v moškem načelništvu je bilo razdeljeno na 7 referatov: lahka atletika, igre z žogami, tekme in sodniški zbor, ostali športi, orodna telovadba, literarni odbor, predvojaška vzgoja in zdravstveni odbor. Tudi njegovo poročilo sega v leto 1930 nazaj. Tega leta se je začel

razvijati šport. Lahka atletika, športne igre, vodni in drugi športi vedno bolj prodirajo v orlovske vrste. V letu 1930. se je izvršila tudi v tehničnem pogledu velika reorganizacija; težišče tehničnega dela se je preneslo na župe. V tem letu so se vršile samo ene zvezine tekme in sicer lahkoatletске tekme v Olomucu. Tudi v inozemstvu so nastopili člani. Največji uspeh so dosegli lahkoatletci na mednarodnih tekmah v Antwerpnu.

Naslednje leto se je športno delo še bolj poglobilo in tudi smučarske tekme so zavzele velik razmah. V letu 1931. je pokazala statistika, da telovadi (proste vaje in orodje) samo 11.495 članov, dočim se bavi z nje različnejšimi športi 25.101 članov. Leto 1932. je bilo posvečeno smučskim tekmam in smučarstvu sploh. Dalje so v tem letu uvedli športni in telovadni znak. Udeležili so se tudi mednarodnih telovadnih tekem v Nici, kjer je vrsta čl. Orla v hudi konkurenci dosegla 3. mesto. Tekmovanje v igrah z žogo (odbojka, hazena) se je vršilo v Pragi. Lahkoatletске tekme so zadovoljivo izpadle. Tudi leto 1933 je bilo namenjeno splošni razširitvi športa v članskih vrstah. Za športni in telovadni znak se je prijavilo 355 tekmovalcev. Največ težkoč dela plavanje, brez katerega si nihče ne more pridobiti omenjenega znaka. V igrah z žogo, katerih prvenstveno tekmovanje se je vršilo v Olomucu, se je v vsakem pogledu pokazal velik napredek. Leta 1934. pa ima bogat telesnovzgojni program. Zlasti številne so bile tekme in to smuške, prvenstveno orodne, v igrah, plavanju in lahki atletiki. Pri vseh tekmah je bila velika udeležba in še večji napredek in to tudi v plavalnih tekmah, ki so se letos prvič izvedle.

Za načelnikovim poročilom je sledilo poročilo načelnice sestre Nečasove o delu, ki je tudi zelo bogato in polno uspehov v preteklih štirih letih. Kakor člani, tako so se tudi članice vrgle z vso vnemo na telesno vzgojo. Čsl. Orlice so gojile poleg telovadbe, ritmičnih ter gimnastičnih vaj še lahko atletiko, smučanje, plavanje, igre z žogo in še razne druge športne panoge.

O obrambnem odboru je poročal br. prof. L. Kristek. Čsl. Orel kot narodna organizacija ima v svojem programu tudi obrambo domovine, kar je dandanes, ko

ima vsaka država toliko sovražnikov, zelo važno. To svojo nalogo izvršuje čl. Orel pod geslom: »Vera, domovina, moč.« Ob-rambni odbor ima že danes organiziranih nad 25.000 članov, ki bodo branili domo-vino, kadar bo v nevarnosti.

Blagajniško poročilo je podal br. K. Richter. Iz njegovega poročila se vidi ogro-men promet, ki ga je imela centralna bla-gajna v tej dobi. Kakor povsod, se tudi tukaj precej pozna gospodarska kriza, ki ni prav nikomur prizanesla, vendar so bili dohodki in izdatki še vseeno tolikšni, da je tudi v tem pogledu organizacija mogočna.

KNJIGE IN ČASOPISI

DVE LEPI MOHORJEVI KNJIGI.

Letošnji knjižni dar Mohorjeve družbe je prav lep. Posebno pa nas morate razve-seliti dve knjigi, Dr. J. Mal: *Zgodovina slovenskega naroda* 12. zvezek in Dr. F. Kovačič: *Služabnik božji Anton Martin Slomšek*, knezoškof lavantinski.

Lani smo bili prav razočarani, ko nismo prejeli *Zgodovine slovenskega naroda*. To od rajnkega dr. Grudna započeto in od dr. Mala nadaljevano delo bi hoteli čim-prej imeti popolno v rokah. Malovo na-daljevanje se odlikuje po skrbni in zelo izčrpnosti izrabi velikega arhivalnega gradiva. Letošnji 12. zvezek pričinja z l. 1848., ki je v zgodovini Slovencev odločilnega po-mena, ker je dalo Slovincem program, ki ga še do danes nismo mogli v celoti uresni-čiti, čeprav je postalo marsikaj res, nad čemer so malodušneži obupavali. Posebno mladini je potrebno, da čita in študira to delo ter se navduši za naše prednike. Po-novno moramo priporočati našim fantom, naj si preskrbe celotno *Zgodovino sloven-skega naroda*, ker je to knjiga trajne vred-nosti, kakor je nimajo ne Hrvati ne Srbi.

Izredno vestni in delavni mariborski zgô-dovinar prelat dr. Fr. Kovačič nam je po-dal sliko našega Slomškega tako, kakor do-slej še nihče. Kako lepo je poglavje o njegovi mladosti, kako zanimivo poglavje o njegovih potovanjih! V Slomšku vidi mlad človek svojega domačega vzornika. Knjigo beremo kakor kako lepo povest, saj je pristna slika življenja. Iz življenjepi-

Samo na članskih prispevkih je v letih 1930—1933 prejela zveza KČ 1.121.291.

Pri volitvah je bil izvoljen za starosto ponovno br. dr. J. Šramek, za prvega na-mestnika br. Leiner, za načelnika vse orga-nizacije br. Kostelka, za načelnika pri članstvu br. Novotny, za načelnico Orlic sestra Nečasova, za tajnika br. Fanfila, za blagajnika br. Richter.

Po raznih predlogih in slučajnostih je br. starosta zaključil izredno uspeli občni zbor z zahvalo vsem, ki so na kakršnikoli način pripomogli organizaciji do takih uspehov.

sov, iz pisem, dnevnikov, zapiskov, pridig, spisov in ustnega izročila je neutrudljivi pisatelj sestavil to sliko. Reči moram sa-mo: Vzemite in berite!

Dr. C. K.

SMUČARSKA GIMNASTIKA. *Spisal D. Ulaga.* Ljubljana 1934. Samozaložba. Cena Din 10.-.

Priročnik za smučarsko gimnastiko, ki nudi osnovo za vsako pravilno in smotre-no gibanje na snegu, je bil spričo velikega razmaha našega smučarstva nujno potre-ben. Pričujoča knjižica, ki nam v jasni besedi in stvarnih slikah podaja osnove smučarske gimnastike, je delo našega šport-nega strokovnjaka in pedagoga in nam je to, skoraj bi rekli brez ozira na vrednost knjižice, jamstvo, da je ta naš prvi priroč-nik smučarske gimnastike tak, kakršen mora biti. Knjiga vsebuje poleg uvodne besede, ki se bavi z olimpijskim načelom, nauk o smučarski gimnastiki (krepilne, sprostilne, raztezne, dihalne in posebne predvaje za tehniko smučanja) ter pregled osnovnih vaj iz smučarske gimnastike, ki jih je 16; dalje navodilo za trening po-edincev in za skupinske treninge. Osnovne vaje spremljajo fotografije gibov, ki na-zorno prikazujejo princip vaje in poleg stvarnega, lahko dostopnega besedila de-lajo — kar sicer pri naših strokovnih knji-gah ni navada — delo in njegov smisel razumljiv vsakomur. Cena knjižice je kljub lepi opremljenosti in finemu papirju prav nizka, zato upamo, da bodo po njej segli vsi naši smučarji.

KAZALO

ČLANKI IN RAZPRAVE

Dr. C., Ali poznamo svoje naloge?	1
Pomembna obletnica.	3
Smersu Rudolf, Naša prosveta.	4
Tone Kušar, Velesila.	5
A. P., Naše delo v Katoliški akciji!	14
Ivan Martelanc, Slovensko zavarovalstvo.	15
Dr. A. Ušeničnik, O čitvu in še kaj.	18
J. D., Pot do socialne obnove.	23
Fantom je treba za zakon priprave.	24
Niko Kuret, Za katoliški oder.	33
Škof Gregorij Rožman, Fantje — velika noč je!	41
Premierl Ivan, Zemlja	44
Dr. J. Jeraj, Domovina.	49
J. D., O izobrazbi.	50
C., Bližnjemu na pomoč!	52
France Pernišek, Kmečka mladina vstaja.	55
Polde Vostner, Za smotrom.	61
Smersu Rudolf, Naše socialno vprašanje.	63
K. C., Dejavna pomoč bližnjemu.	64
Dr. Josip Jeraj, Narod.	70
France Preželj, Kmet in delavec.	73
Dr. Miha Krek, Apotolstva v Katoliško akcijo!	81
Dr. Joža Basaj, Kako je z denarno krizo?	84
J. D., Treznost in naše ljudstvo	89
Dr. Stanko Žitko, Cerkev sv. Cirila in Metoda.	90
K. C., Morje, morje!	93
Dr. A. Zupan, Vzornika kličeta.	101
Lojze Kuhar, Nemška mladina.	103
Tone B., Pravi pastir.	106
Andrej Tumpej, Tvoja vera ti bo pomagala.	108

Ton Vin, Zdravstvuj, prvi rod!	112
K. C., Blagoslov kmečkega dela.	115
Tone Kušar, Kriza značajev.	117
Niko Kuret, Kako je z našimi odri?	118
Dobvšek Marjan, Naš odnos do športa.	125
France Pernišek, Delavska mladina in Cerkev.	128
Ivan Martelanc, Češki ofenzorji.	131
Smersu Rudolf, Temelji nove družbe.	141
Dr. Ivan Ahčin, In kljub vsemu ljubi svojo kmečko grudo!	146
France Pernišek, Komsomol.	150
Ton Vin, Boga si pozabil.	153
Dr. Miha Krek, V novo delovno leto	161
Dr. Stanko Žitko, Kako začeti?	163
Dr. Jos. Meško, Mariborski kongres.	166
Niko Kuret, Naši odri bodo oživali.	167
J. D., Učimo se od boljševikov.	169
Franc Kramberger, Organizacija evharistič. kongresa v Mariboru 7. in 8. septembra 1934.	170
Ton Vin, Pridi tvoje kraljestvo!	182
Dr. Stanko Žitko, Vsi na evharistični kongres!	187
Pribislav, Ta zemlja je naša.	185
Debevec France, Zvestoba Kristusu Kralju.	188
Slavko Češnovar, Človek snov in delo	191
Proglas za II. evharistični kongres.	201
E. Pacelli, Božji dnevi v Buenos Airesu.	204
Dr. Aleš Ušeničnik, Načelnosti ni brez žrtev.	207
Rudolf Smersu, Razmišljanje o obrestih.	209
Niko Kuret, Igra v ozkem krogu.	213

Dr. Miha Krek, Mir ljudem na zemlji	221	† Lojze Golobič.	189
Lojze Kuhar, Gil Robles - Mlada Španija	223	† Jože Magister.	211
Alojzij Pohar, Jezus je prišel	229		
Rudolf Smersu, Učimo se na Španiji	231		

POVESTI, ČRTICE, SPOMINI.

V vojnem ujetništvu.	7
V. Winkler, Človek brez zemlje.	20
V. Winkler, Poljanska hranilnica.	28
V. Winkler, Stric Matevž.	46
Giovanni Papini, Moj obisk pri Ljenu.	67
Tone Fajfar, Mlaji.	95
Novoselski, Podoba iz sanj.	113
Tone B., Kam to pride, kam to gre.	173
Evzebij Cezarejski, Zgodba mučenca Marina.	190
Vane Betkin, Vsi sveti.	203

MISLI, IZVLEČKI, CITATI

Blagoslov skupnih posvetov (Dr. Mahnič, Dr. Srebrnič).	24
»Ubi arcano«. (Pij XI.)	27
Kaj je v Katoliški akciji prvo? (Pij X.)	43
Nujne naloge Katoliške akcije. (Pij XI.)	88
Način dela v Katoliški akciji. (Dr. Gregorij Rožman.)	92
Sklenjene vrste (Nuncij E. Pacelli).	95
Pravec pravične razdelitve. (Pij XI.)	126
Zakaj ofenziva (češki ofenzorji)?	146

MLADI GROBOVI.

† Jože Koželj	120
† Janez Mišič.	176

PESMI

Stranik Dragoman, Veliki čas.	28
Pavel Bobnar, Pomlad.	45
Franjo Neubauer, Fantovo slovo.	73
Ton Vin, Mati.	83
Vane Betkin, Pesem ženjic.	130
Vane Betkin, Nova pesem.	145
Vane Betkin, Jesen.	167
Stanko, Težka odločitev.	183
Vane Betkin, Betlehem	223
Ivan Fajdiga, Zimska	228

KATOLIČANI PO DRUGIH DEŽELAH

134, 155, 176, 193, 214, 234

PO ŠPORTNEM IN TELOVADNEM SVETU

34, 57, 75, 97, 120, 136, 177, 194, 235

KNJIGE IN ČASOPISI

37, 59, 79, 158, 199, 215, 218, 238 in na ovitku.

KRESU POROČAJO

40, 77, 99, 123, 138, 156, 180, 198

VEČ LUČI!

(Polemične razprave in notice na ovitku od 6. številke dalje.)

VEČ LUČI!

KAMEN NA KATOLIŠKO AKCIJO

V »Besedi« objavlja g. Augur svoje »potne spomine«. Iz njih je razvideti le to, da si je ta gospod, ki ponosno povdarja »skupino mladih« katoliških slovenskih inteligentov, nadel nalogo, da povsod, kjer hodi, govori in piše, zmanjšuje ugled in vrednost naših slovenskih katoliških ustanov, organizacij in našega skupnostnega dela in življenja sploh. Ali ni škoda dragocene mlade sile za tak negativen posel? Ali mlad katoliški izobraženec nima bolj ustvarjalnega dela? Njegovo obravnavanje naših slovenskih katoliških zadev namreč ni zdravilno, ampak kar iz vsakega odstavka veje ali nevednost, ki sramoti avtorja in našo skupnost ali pa plehka zafkrljivost, ki je še bolj žalosten pojav.

V Zagrebu je mož razmotrival tudi o slovenski Katoliški akciji. O njej je predvsem trdil neresnico, da je v rokah ljudi, ki so bili na vodstvo te akcije vzeti iz politike. To neresnično podtikanje! Nadškof dr. Jeglič je v prvo vodstvo K. A. name-noma določil ljudi, ki s politiko niso imeli nobenega odločilnega stika. Pri tem je ostalo še danes in v tem pravcu gradimo vso družbo Katoliške akcije. Kje imate na vodilnih mestih Katoliške akcije bivšega vodilnega in odločilnega politika? Nikjer ga ni. Katoliška akcija v obeh slovenskih škofijah budno pazi, da ji nihče ne more in ne sme opravičeno očitati politike v vulgarnem smislu te besede, in da pri vsaki priložnosti podčrta svoj nadnaravni cilj in namen. Gospod Augur je prvi vrgel kamen nanjo v »Besedi«.

Čemu to? Drugega vzroka ni kot ta, da pisec opraviči sebe in svoje tovariše, ki s Katoliško akcijo ne delajo. Pravi, da so morali ostati izven vrst Katoliške akcije, da so ostali sami sebi dosledni. Doslednost te mladine je torej v tem, da s Katoliško akcijo ne sodeluje. S tem sta g. Augur in Beseda priznala, da pozivu sv. očeta in svojega škofa ne sledita in sicer namenoma nočeta slediti. V Katoliško akcijo pa smo pozvani vsi in za mlado katoliško izobraženstvo ni druge pravilne doslednosti kot v njenem organizmu uveljaviti svoje mlado življenje, če to življenje res hoče biti katoliško. Ti »katoliški mladinci« so zgrešili,

če so ravnali tako kot trdi Beseda, da »so se odvrnili« od Katoliške akcije, ali pa po nemarnem nosijo še ime katoliški.

Krepko mimo resnice jo seka g. Augur s trditvijo, da je vse naše kulturno-politično življenje centralizirano v rokah duhovništva. Katoliška akcija je v rokah duhovništva, kakor biti mora. V tem je njena naloga, da lajiki z dušnimi pastirji sodelujejo v razširjanju in utrjevanju krščanskega življenja. Toda, to še ne pomeni, da v naši Katoliški akciji nima lajik-izobraženec dovolj samostojnega vodstvenega delokroga. Ali so g. Augur in njegovi prijatelji sploh poizkusili nekaj koristnega storiti v Katoliški akciji, kjer bi jih bili duhovniki ovirali? Poznam od blizu ves razvoj Katoliške akcije, pa vem, da g. Augur nima z njim prav nobenega stika. Zato si upam trditi, da pisec sodi o stvari, ki je ne pozna in ji hote ali nehote krivico dela. O političnem boju med marksizmom in odseki Katoliške akcije piše tudi g. Augur. Ker tega in takega boja doslej ni bilo, si ga je g. pisec moral izmisliti, zato da zopet lopne po političnem klerikalizmu in v isti sapi po Katoliški akciji. Pisec, ki išče priložnosti, da bi udaril po katoliških edinih in pojavih, pa prav gotovo ni katolištvu koristen.

Obžalovati moramo, da so med našimi izobraženci ljudje, ki na tak način obravnavajo naše zadeve v naši javnosti in med bratskimi hrvatskimi katoliškimi izobraženci. Obžalovati moramo, da ravno radi teh pojavov Katoliška akcija med vseučiliško mladino ne napreduje kot bi morala in kot bi lahko. Tako gledanje na naše katoliško življenje je bolezen na našem telesu, ki jo moramo premagati. Skrbno je treba paziti, da se taka ali podobna bolezen ne raznese v širše vrste Katoliške akcije in njenih edinic.

Dr. Miha Krek.

IZ UPRAVE

Polhov Gradec. Na polhovgrajski pošti je bila oddana dopisnica, naslovljena na upravo Kresa, ki je pa brez podpisa. Zadevo glede plačane poštnine bomo mogli urediti le, če izvemo ime. Torej prosimo!

LJUDSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

**OBRESTUJE HRANILNE VLOGE PO NAJUGODNEJSI
OBRESTNI MERI.**

**NOVE VLOGE ::
VSAK ČAS RAZPOLOŽLJIVE, OBRESTUJE PO 3%**

Domača slovenska zavarovalnica je VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

v Ljubljani

**v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi
cesti**

SPREJEMA V ZAVAROVANJE:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.
3. Vse vrste jamstva, nezgod in kaska.
4. Sprejema v civiljenem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
5. V posebnem oddelku vodi posmrtninsko zavarovanje Karitas
6. Posreduje vsa ostala zavarovanja.

PODRUŽNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in v vseh župnijah v Sloveniji.
Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

Naslov centrale:

LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA CESTA 19

Telefon 25-21 in 25-22.